

Viiräiskoirra

- monitoiminen allround-koira

Metsästysmuotojen ja -tyylien muuttuessa muutoksia tapahtuu myös siinä, mikä koirarotu niihin parhaiten sopii. Uskoisin, että metsästäjät käyvät nykyään metsällä yhtä usein kuin aiemminkin, mutta käyttävät metsästykseseen silti vähemmän aikaa. Se johtuu lähinnä ihmisten elinrytmin muutoksista; useimmilla ei ehkä enää ole aikaa viettää kokonaista päivää tai viikonloppua metsällä. Toisena syynä on riistatilanteen muuttuminen ja uusien lajien, esim. valkohäntäpeuran, metsäkauriin ja supikoiran vahva jalansija suuressa osassa maata. Se tarjoaa uusia ja erilaisia metsästysmahdollisuuksia kuin mihin metsästäjät ovat Suomessa tavallisesti tottuneet. Sen lisäksi metsiemme suurpetojen kasvavat kannat vaikuttavat siihen, miten metsästystä harjoitetaan.

Teksti & kuvat: Mathias Lindström

Allekirjoittanut on näiden tekijöiden pohjalta vakuuttunut siitä, että allround-tyyppisten monitoimisten koirien suosio kasvaa nykyajan metsästäjien parissa. Allround-koiraa voidaan käyttää lyhythakuisena, ylösajavana; noutavana ja jäljestävänä koirana; ja se työskentelee ohjaajansa läheisyydessä. Viiräiskoirra on juuri tällainen rotu, ja se on lisäksi erittäin miellyttävä perhekoira. Viiräiskoirra on erinomainen valinta monenlaista metsästysmuotoa harjoitavalle.

Viiräiskoirra on Suomessa vielä suhteellisen tuntematon rotu ja rekisteröityjä koiria on vain n. 120, niistä suuri osa Ahvenanmaalla.

Nimestään huolimatta rotua ei ole koskaan tarkoitettu viiräisten metsästykseen. Viiräiskoira polveutuu ylösajavista, ja noutavista koirista, joita on vuosikymmeniä käytetty pienriistan metsästykseen Etelä-Saksassa. Verilinjassa viiräiskoiran katsotaan olevan läheistä sukua pitkäkarvaiselle saksanseisojalle, münsterinseisojalle ja tietyille spanieliroduille. Saksassa aloitettiin 1800-luvun lopulla järjestelmällinen viiräiskoiratyypistien koirien jalostus. Saksan viiräiskoirajärjestö perustettiin v. 1903, ja sen tarkoituksena oli luoda metsäkoirarotu seisovien lintukoirien täydennykseksi.

Viiräiskoirat jaettiin jo varhain kahteen väriyhmään, ruskeisiin ja kimoihin, joita on pääasiassa jalostettu erillään mutta joiden metsästysominaisuuksia pidetään samanarvoisina. Ensimmäiset viiräiskoirat tuotiin Ruotsiin 1930-luvulla, ja se on siellä nykyään erittäin suosittu koirarotu. Rekisteröintimäärät ovat lähes kolminkertaistuneet kymmenen viime vuoden aikana, ja tätä nykyä viiräiskoira on Ruotsin viidenneksi suurin metsästyskoirarotu.

Viiräiskoira on ylösajava koira, jonka tulee seurata riistaa kuuluvalla ja runsaalla haukulla. Koiran löydettyä tuoreita jälkiä se karkottaa riistan ja seuraa sitä jälkitarkasti haukkuen. Seuraamisaika vaihtelee muutamasta minuutista varttiin. Liian pitkät seuraamiset eivät ole toivottavia, koska kyseessä on kuitenkin ylösajava koira eikä sitä pidä sekoittaa perinteisessä mielessä ajavaan koiraan. Koiran seuraamisaikaan vaikuttaa ajettavan eläimen käyttäytyminen ja metsästysalueen koko mutta myös koiran koulutus.

Ylösajava koira ei koskaan saa seurata riistaa "harharetkille" metsästysalueen ulkopuolelle. Jos eläin poistuu alueelta, koiran tulee keskeyttää seuraaminen ja palata ohjaajansa luo. Haku on siis näin ollen tärkeää varsinkin alueilla, joissa riistaa on niukasti. Haun tulee olla itsenäistä ja sovitettu alueen koon mukaan. Viiräiskoira voi mielellään kouluttaa hakemaan

samoin kuin tavallista ajokoiraa. Koska viiräiskoira hakee riistaa nopeasti ja tehokkaasti ja aina palaa ohjaajansa luo seuraamisen päätyttyä, se pystyy nopeasti hakemaan uutta eläintä, koska se ei juokse vanhoja jälkiä uudelleen. Tämän ansiosta samalta metsästysalueelta voi saada liikkeelle useita paikalleen piiloutuneita eläimiä. Niinpä metsästys on hyvin tehokasta ja tapahtumarikasta. Passissa ei käy aika pitkäksi, kun käytössä on viiräiskoira runsasriistaisilla metsäalueilla.

Viiräiskoira on erittäin innostunut jäljistä ja työskentelee kuono alhaalla. Ruotsissa sitä käytetään lähinnä sorkkaeläinten metsästykseen, mutta se seuraa myös muuta riistaa. Kotimaassaan, samoin kuin viime vuosina myös Ruotsissa, viiräiskoira käytetään usein villisian metsästykseen.

Viiräiskoiralla on yleensä luontainen taipumus noutamiseen. Se menee erittäin mielellään veteen ja se on taitava ja kestävä uimari. Harjoituksella ja koulutuksella siitä saa hyvän noutajan sekä maalla että vedessä. Noutotaipumus on kuitenkin hyvin yksilöllinen, ja jotkut ruotsalaiset kasvattajat eivät lainkaan painota noutamista. Jos haluaa hyvän noutotaipumuksen omaavan koiran, kannattaa siksi hakea pentua, jonka vanhempia on käytetty noutajina.

Viiräiskoirassa yhdistyy luontainen kiinnostus jälkiin sekä oppivaisuus ja yhteistyöhalu. Sillä on kaikki edellytykset hyväksi jälkikoiraaksi esim. sorkkaeläinten jäljestyksessä. Viiräiskoira on myös nopea ja riittävän terävä saavuttamaan, ottamaan kiinni, pitämään kiinni tai pysäyttämään haavakko. Jotkut koirat myös haukkuvat löydettyään kuolleen eläimen.

Viiräiskoiran käyttömahdollisuuksia on siis paljon, mutta monipuolisuus ei ole ainoastaan siunaus vaan myös rodun suurin heikkous. Viiräiskoira ei milloinkaan vedä vertoja ajokoiran jälkivarmuudelle, labradorinoutajan kyvyille muistaa pudotuspaikat tai baijerinvuoristovihikoiran tarkalle nenälle. Kuten eräs asiantuntija sen ilmaisi:

FAKTAARUUTU

Rotutiedot

Kotimaa: Saksa.

Yleisvaikutelma: Rotumääritelmän mukaan viiräiskoira on keskikokoinen, pitkäkarvainen ja lihaksikas koira, jolla on vahva luusto ja jalo pää. Luonteeltaan se on eloisa, oppivainen, ystävällinen ja tasapainoinen. Rotu ei saa olla aggressiivinen.

Säkäkorkeus: Uroskoirat 48-54 cm, narttukoirat 45-52 cm.

Paino: Noin 18-25 kg.

Karva ja väri: Karva on tiheää ja laineikasta, pidempää jaloissa ja hännässä. Tavallisin väri on ruskea. Myös punaisia koiria esiintyy. Toinen värimuunnos on kimo (ruskeita ja valkoisia kasvoja tiheästi sekoittuneina). Lisäksi on kirjavia, joilla on valkoinen pohjaväri ja suuria ruskeita tai punaisia läiskiä.

Terveys: Rodulla esiintyy lonkkaniveldysplasiaa (HD), kyynärnivelen dysplasiaa (ED) ja silmä sairautta (PRA). Myös erilaisia iho-ongelmia esiintyy. Tarkistakaa huolella, että vanhemmat ovat terveitä, jos aiotte hankkia pennun.

viiräiskoira voi käyttää kaikkeen, mutta se ei ole paras missään. Toisaalta viiräiskoiran omistaja pärjää yhdellä koiralla eikä tarvitse montaa erikoistunutta koiraa.

Viiräiskoira on kotiloissa rauhallinen ja turvallinen koira, joka on avoin ja ystävällinen kaikille. Metsässä se on eloisa ja sillä on vahva metsästysvietti, luonteessa kovuutta petoeläimiä ja haavakkoja kohdatessaan. Se on oppivainen ja yhteistyöhaluinen, mutta sillä on runsaasti omaa tahtoa ja vanhan saksalaisen sanonnan mukaan "viiräiskoira hyödyntää häikäilemättä isäntänsä virheitä". Sanonta osuu paljolti oikeaan. Luonteeltaan viiräiskoira on valpas, ystävällinen, tasapainoinen ja sopeutuvainen. Se viihtyy parhaiten, kun se saa asua perheensä kanssa. Kuitenkaan ei pidä antaa sen viehättävän ruskeakiharaisen ulkonäön pettää, sillä koira tarvitsee selkeät säännöt ja johtajan toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla sekä perheettä metsästyskoirana. Viiräiskoirasta on joskus sanottu, että se metsästää saksanmetsästysterrierin innolla ja terävyydellä, mutta käyttäytyy kotona kuin kiltein kultainennoutaja.

Bildtext

Bildtext

Pelkkä seurakoira viiräiskoira ei kuitenkaan ole, koska sillä on valtavasti energiaa ja vahva metsästysvietti, joiden on saatava jollain tavalla purkautua. Niinpä sitä ei ylipäättään suositella pelkäksi seurakoiraksi. Jos on kuitenkin etsimässä sekä-että vaihtoehtoa, siis sekä metsästyskoiraa että mukavaa seurakoiraa samassa pakkauksessa, viiräiskoira on hyvä valinta.

Allekirjoittanut ei yhtään epäile viiräiskoiran valoisa tulevaisuutta metsästyskoirana Suomessa. Kuten yllä on käynyt ilmi, se sopii erittäin hyvin niihin moniin erilaisiin metsästysmuotoihin, joita nykyaikainen metsästäjä haluaa harjoittaa, ja samalla se on sopeutuvainen ja kiltti perhekoira. Viiräiskoiran omistaja voi lähteä met-

sälle ja päättää itse, milloin päivän jahti on lopussa eikä hänen tarvitse viettää koko iltaa ja yötä koiraa etsien tai odottaen. Viiräiskoira voidaan hyvin käyttää riistanhoitoon supikoiria ja minkkejä metsästäessä, koska se on hyvin terävä ne kohdatessaan ja koska se sekä seuraa jälkiä että seisauttaa näitä riistaeläimiä. Koira sopii myös lintujen metsästykseseen, jos sen kouluttaa noutamaan. Yllä mainittujen lisäksi viiräiskoira ajaa kaikenlaista riistaa ylös ja metsästäjä pystyy näin ollen kaatamaan koiralleen hyvin monia riistalajeja. Viiräiskoira voidaan myös käyttää jäljestykseen ja hirvieläinten käyttäymetsästykseseen, sillä haku onnistuu nopeasti, jos haavakko lähtee pakoon. Koira pystyy myös pitämään kiinni tai jopa lopettamaan vahingoittuneet, pienehköt hirvieläimet.

Suurpetojen kantojen kasvaessa viiräiskoira ei ole työtapansa vuoksi – se pysyttelee suhteellisen lähellä ohjaajaansa – yhtä altis susien hyökkäyksille kuin itsenäisemmät koirat. Viiräiskoira yksinkertaisesti sopii hyvin sekä metsästyksen että metsästäjien muutuneisiin edellytyksiin.

Pohjanmaalle on viime vuosina hankittu useita viiräiskoira, ja muuttamat viiräiskoiraomistajat perustivat 8.10.2008 Suomen Viiräiskoirakerho ry – Finska Wachtelhundklubben r.f. Kerhon kotipaikka on Mustasaari ja sen toiminta-alueena on koko Suomi. Viiräiskoirakerhon tavoitteena on saada tämä upea koirarotu tunnetuksi, antaa neuvoja kasvatusasioissa ja valvoa pentujen välitystä, jotta jalostuksen päämääränä pysyisi terve, hyvä -maineinen ja -luonteinen koira, tietenkin hyvillä metsästysominaisuuksilla. On myös tärkeää, että viiräiskoirien omistajat Suomessa saivat mahdollisimman asiallisen ja puolueettoman arvostelun koiristaan. Tänä päivänä Suomessa ei ole vielä mitään virallista metsästyskoetta joka soveltuisi viiräiskoiralle, tämä olisi oleellista jalostustoiminnassa. Tavoitteena on kehittää metsästyskoe joka soveltuu viiräiskoirille Suomen olosuhteissa ja ensimmäiset epäviralliset koetilaisuudet on jo pidetty. Lisätietoa löytyy osoitteesta www.viiraiskoirakerho.fi

Jatkuvasti käydään keskustelua siitä, onko hirvieläinten metsästys ylösajavilla koirilla sallittua vai ei, ja kannat-

tajat ja vastustajat ovat jakautuneet kahteen leiriin. Allekirjoittanut ei ota kantaa laillisuuteen vaan tydyn toteamaan, että metsästysasetuksen 12 § on tällä hetkellä muotoiltu epäselvästi ja että kukin harjoittaa metsästystä omalla vastuullaan. Tietyt seikat kuitenkin puhuvat sen puolesta, että viiräiskoiralla metsästys olisi laillista ja jopa välttämätöntä tietyissä osissa Suomessa.

Metsästysasetuksen 12 §:ssä sanotaan: ”Hirvieläinten metsästyksessä ei saa käyttää kytkemättömänä sellaista ajavaa koiraa, jonka säkäkorkeus on yli 28 senttimetriä.” Metsästysasetus tai -laki eivät ilmoita tarkemmin, mitä ajava koira on. Itse tulkiten ajavan koiran sellaiseksi koiratyypiksi, joka hellittämättä seuraa riistaeläimen jälkeä pidemmän aikaa. Toivottu ajoaika esimerkiksi ajokoirakokeissa on 120 minuuttia eli kaksi tuntia, ja kuten kaikki ajokoiralla metsästäneet tietävät, paljon pidemmätkään ajoajat eivät ole ollenkaan epätavallisia. Viiräiskoiran tulee seurata riistaeläintä 2-15 minuuttia ja näin ollen sitä ei voi minun mielestäni millään tulkita perinteisessä mielessä ajavaksi koiraksi. Se on ylösajava tai karkottava koira.

Suomen Kennelliitto on luokitellut maamme eri koirarodut, ja tämän luokituksen mukaan viiräiskoira kuuluu ryhmään FIC 8 – Noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat, ja tämänkään perusteella sitä ei voi tulkita ajavaksi koiraksi. Asiaa täytyy kuitenkin tarkastella myös käytännön näkökulmasta ja metsästysasetuksen 12 §:n tarkoituksenahan on suojella riistaa tarpeettomalta kärsimykseltä ja stressiltä, jos nopeasti juokseva koira ajaa sitä pitkiä aikoja. Täytyy kuitenkin muistaa, että eläinten ”pakemismuisto” on juurtunut syvälle eikä ole luultavaa, että eläin tuntee sen suurempaa stressiä paetessaan koiraa 2-15 minuuttia kuin paetessaan ihmistä tai petoeläintä. Kyseinen eläin ei ehdi väsyä näin lyhyessä ajassa eikä se vaikuta eläimen selviytymismahdollisuuksiin talvella, koska se kuluttaa tällaisessa ajassa hyvin vähän energiaa. Tämän lisäksi viiräiskoiran on seurattava riistaa jälkirtarkasti ja silloin vauhtikin jää hiljaisemmaksi.

Näin olleen voidaan todeta, että ylösajavilla koirilla metsästäminen lie-nee riistaeläimelle hyvin hellävaraista.

Jos oma viiriäiskoira tai muu ylösajava rotu kuitenkin seuraa hirvieläimiä pitkiä aikoja, sekä laki että asetus kieltävät tällaisen koiran käytön ja sitä paitsi se soii täysin ylösajavien koirien metsästysideaa vastaan. Lisäksi tällaisen koiran tehokkuus tiheäriistaisilla alueilla jää huonoksi.

Viiriäiskoirien koirien käytön puolesta puhuvat myös Saksan, Ruotsin ja Ahvenanmaan hyvät kokemukset – siellä niitä on käytetty menestyksellisesti eikä ongelmia ole ilmennyt – ajettavat eläimet eivät ole olleet stressaantuneita, niitä seuraava koira ei ole ottanut niitä eivätkä ne ole menettäneet sikiöitään. Suomen eteläosissa valkohäntäpeuroja alkaa olla niin paljon, että metsästäjillä on ongelmia saada niitä kaadettua riittävä määrä liikenne-, maatalous- ja metsävahinkojen pitämiseksi kohtuullisella tasolla. Ylösajavien koirien käyttö lisäksi siellä todennäköisesti kiinnostusta peuranmetsästyksen koiralla, koska se on hyvin tehokasta ja tapahtumarikasta. Nykytilanteessa lähes 90% maassamme kaadetuista peuroista saadaan kyttäymetsästyksellä. Metsästys ylösajavilla ja hitaasti ajavilla koirilla olisi siihen hyvä täydennys.

Toiset taas tulkitsevat metsästysasetuksen 12 §:ää tiukasti ja katsovat, että koira on ajava heti, kun se haukkuu eläimen jäljillä. Näin ollen he katsovat, ettei viiriäiskoira voi käyttää hirvieläinten metsästyksessä. Ylösajavan koiran katsotaan myös stressaavan eläintä ja vaarana pidetään hirvieläimen vahingoittumista tai mahdollisesti kantamansa sikiön menettämistä. Minun tietääkseni tällaista ei kuitenkaan ole todettu niissä maissa, joissa viiriäiskoira tai muita ylösajavia koiria käytetään hirvieläinten metsästyksen eikä tätä väitettä tukevia tutkimuksia ole.

Haluan vielä kerran korostaa, etten ota kantaa laillisuuteen ja että jokainen metsästää omalla vastuullaan. Suomessa ei ole ennakkotapausta, joka vahvistaisi oikean tulkinnan. Olisi paikallaan, että asianomaiset viranomaiset tarkentaisivat metsästysasetuksen 12. pykälää. Varmuudella voidaan kuitenkin todeta, että pienten hirvieläinten metsästys sekä ajavilla että ylösajavilla koirilla on kiellettyä syyskuun viimeiseen lauantaihin saakka. ●

Mitä viiriäiskoiran omistajat sanovat viiriäiskoirista?

Björn Borg ja Minttu Liuko, Sulva
Miksi valitsitte juuri viiriäiskoiran?

Vastaus: Tiesimme, että rotu vastasi sitä mitä koiralta odotamme; monipuolinen metsällä, hyvä liikuntakaveri ja luonne huippuluokkaa perhekoirana. Lisäksi viiriäiskoira on myös ilo silmälle.

Mitkä ovat rodun edut ja haitat?

Vastaus: Sen monipuolisuus on ilman muuta etu. Samassa paketissa saa ylösajavan, noutavan ja jäljestävän koiran, jos siihen vain käyttää vähän aikaa. Metsästysretkistä tulee nopeita ja tehokkaita, kun koira on koulutettu siten, etteivät seuraamisajat veny liian pitkiksi. Haitaksi taidamme lukea sen, että viiriäiskoira vaatii tiukkaa kuria ja aika paljon tottelevaisuuskoulutusta ennen kuin siitä saa sen kaikki mahdollisuudet irti.

Joidenkin mielestä viiriäiskoira ei sovi hirvieläinten metsästyksen, koska se stressaa seurattavaa eläintä. Mitä mieltä te olette, sillä teillähän on kokemusta viiriäiskoiralla metsästyksestä?

Vastaus: En usko, että hirvieläimet stressaantuvat viiriäiskoirasta, joka pyytää niitä haukkuen 15-20 minuuttia. On tärkeää, että saa koiran pitämään seuraamisajat alle 20 minuuttisina. Kukaan ei hyödy liian pitkistä seuraamisajoista. Jos ne säilyvät alle 20 minuuttisina, hirvieläimet eivät häiriinny ja lyhyessä ajassa ehtii metsästää useilla alueilla.

Neuvoja mahdollisille pennun ostajille?

Vastaus: Viiriäiskoira on aikaavievä, tarvitsee paljon tottelevaisuuskoulutusta, jotta siitä olisi iloa arjessa ja metsästyksessä. Rodun riistavietti on hyvin voimakas ja sen pitää päästä purkamaan sitä. Viiriäiskoira sopii parhaiten aktiivisille perheille, jotka ovat erittäin kiinnostuneita metsästyksestä.

Jan-Erik Nybygger, Jepua

Miksi valitsitte juuri viiriäiskoiran?

Vastaus: Olin nähnyt sen työskentelyä Saksassa ja vaikutuin.

Mitkä ovat rodun edut ja haitat?

Vastaus: Monipuolisuus on etu, haittoja en löydä. Ostajanhan tulisi tietää, että viiriäiskoira on ylösajava koira ja silloin ei pidä odottaa, että se toimisi kuten ajokoira tai harmaa norjanhervikoira.

Joidenkin mielestä viiriäiskoira ei sovi hirvieläinten metsästyksen, koska se stressaa seurattavaa eläintä. Mitä mieltä

te olette, sillä teillähän on kokemusta viiriäiskoiralla metsästyksestä?

Vastaus: Jos se toimii niin kuin sen pitää, se palaa 15-30 minuutissa (seuraaminen + paluu) ja silloin ei stressista ole minkäänlaista vaaraa. Jos oma koira kuitenkin seuraa pidempään, sitä ei pidä käyttää hirvieläinten metsästyksessä. Esim. hervikoira seuraa riistaa hiljaa ja usein vähän matkan päässä, mutta viiriäiskoira seuraa haukkuen.

Neuvoja mahdollisille pennun ostajille?

Vastaus: Huolehtikaa tottelevaisuuskoulutuksesta ensin ja alkkaa vasta sitten harjoitella metsästystä ja aina yksin, ei koskaan yhdessä toisten koirien kanssa.

Annika Kulp, Vöyri

Miksi valitsitte juuri viiriäiskoiran?

Vastaus: Halusin allround-koiran; noutavan, jäljestävän ja ylösajavan koiran yhdessä paketissa. Ylösajava koira sopii minulle hyvin, koska minulla ei ole aikaa koko päivän kestävään metsästyksen ja sitten vielä koiran haeskeluun puoleen yöhön asti. Lisäksi viiriäiskoira on mielestäni kaunis, ei mikään pieni koira mutta kuitenkin sulava. Kaunis turkki joka ei kuitenkaan vaadi paljon hoitoa.

Mitkä ovat rodun edut ja haitat?

Vastaus: Juuri sen monipuolisuus on sen suuri etu. Haittana on, että se vaatii koko lailla toimintaa. Mutta ainakin tähän saakka Myrra on ollut hyvin oppivainen ja olemme harjoitelleet ahkerasti tottelevaisuutta.

Joidenkin mielestä viiriäiskoira ei sovi hirvieläinten metsästyksen, koska se stressaa seurattavaa eläintä. Mitä mieltä te olette, sillä teillähän on kokemusta viiriäiskoiralla metsästyksestä?

Vastaus: Olen nähnyt vain kerran viiriäiskoiran seuraavan peuraa ja silloin peura ei ollut ollenkaan stressaantunut vaan asetui rauhallisesti ja hienosti ampumalinjalle vaikka koira seurasi sitä.

Neuvoja mahdollisille pennun ostajille?

Vastaus: Pyydä päästä metsälle pennun vanhempien kanssa, jos se vain on mahdollista. Itse kuulun niihin, jotka haluavat säilyttää viiriäiskoira allround-koirana, ja suosittelen valitsemaan vanhemmat, jotka myös noutavat ja jäljestävät.